

MALTA

**QORTI ĊIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMĦALLEF
JOSEPH R. MICALLEF**

Seduta tad-29 ta' Jannar, 2004

Ċitazzjoni Numru. 643/2001/1

**UNTOURS INSURANCE AGENTS LTD., għall-Qatar
Insurance Company kif surrogati fid-drittijiet tal-
Broadcasting Authority u l-istess Broadcasting
Authority**

VS

**Etienne SALIBA, u b'Degriet tat-30 ta' Mejju, 2001, ġie
msejjaħ fil-kawża d-Direttur tat-Toroq**

Il-Qorti:

Rat l-Att taċ-Ċitazzjoni mressaq fit-18 t'April, 2001, li bih l-atturi ippremettew:

Illi fl-20 ta' Novembru 2000, waqt li Francis Farrugia kien isuq Peugeot numru MBA-002 (tal-Broadcasting Authority, assigurata b'polza comprehensive mal-Untours Insurance Agents Ltd noe) f'St. Andrews, Swieqi, din kienet involuta

Kopja Informali ta' Sentenza

f'ħabta mal-Honda Prelude numru EBA-723 misjuqa mill-konvenut u ġarrbet ħsarat konsiderevoli;

Illi għall-inċident u danni kien jaħti l-konvenut minħabba mprudenza, negliġenza, imperizja u inosservanza tar-regolamenti, iżda l-atturi baqgħu ma tħallsux tad-danni;

Illi insegwitu għall-inċident suriferit l-Untours Insurance Agents Ltd noe nkorrew danni fl-ammont ta' elfejn tliet mija u erbgħa u ħamsin lira maltin u tletin ċenteżmu (Lm2354.30c) u l-Broadcasting Authority ħallset "de proprio" ħamsa u għoxrin lira (Lm25) "excess";

Għalhekk is-soċjeta' attriċi nomine talbet lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex:

1. Tiddikjara lill-konvenut responsabbli għall-inċident imsemmi u dan għar-raġunijiet imfissra;
2. Tillikwida d-danni fis-somma ta' Lm2354.30c fil-każ tal-Untours Insurance Agents Ltd noe u ta' Lm25 fil-każ tal-Broadcasting Authority; u
3. Tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-istanti l-ammonti dikjarati dovuti in line a ta' danni;

Bl-ispejjeż, kompriżi dawk tal-ittra uffiċjali tal-lum ai termini tal-Kap 104 u bl-imgħax min-notifika ta' din iċ-Ċitazzjoni kontra l-konvenut li hu ngunt għas-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-atturi, flimkien maż-żewġ (2) dokumenti mehmużin magħħa;

Rat in-Nota mressqa fit-18 ta' Mejju, 2001, li biha l-imħarrek eċċepixxa:

1. Illi preliminarjament l-inċident tat-traffiku meritu ta' din il-kawża ma garax tort u ħtija tal-eċċipjenti li dak il-ħin kien qed isuq il-vettura numru EBA-723 b'mod regolari u skond ir-regolamenti tat-traffiku, iżda ġara unikament

tort u ħtija ta' ħaddiema tad-Dipartiment tat-Toroq li dak il-ħin kienu poġġew 'cones' f'nofs ta' triq fuq iż-żewġ naħat, b'mod perikoluż u negligenti, bir-riżultat li kien proprju minħabba dawn il-'cones' f'nofs ta' triq li seħħ l-inċident in kwistjoni, u kwindi u in vista ta' dan jeħtieg il-kjamat in kawża tal-istess Direttur tat-Toroq sabiex huwa jinżamm unikament responsabbli għal dan l-inċident;

2. Illi u bla preġudizzju għas-suespost, billi l-inċident in kwistjoni ma garax tort u ħtija tal-eċċipjenti, it-talbiet attriċi, li huma f'kwalkwike każ esagerati, billi l-vettura assikurata mas-soċjeta' attriċi kienet ġia maħbuta mal-mutur Nru. ZZR-590 qabel ma ġiet milquta mill-eċċipjenti, għandhom jiġu respinti bl-ispejjeż;

3. Salve eċċezzjonijiet oħra;

Rat id-Dikjarazzjoni maħlufa u n-Nota tax-Xieħda tal-imħarrek Saliba;

Rat id-Degriet tagħha tat-30 ta' Mejju, 2001, li bih laqgħet it-talba tal-imħarrek li jissejjaħ fil-kawża d-Direttur tat-Toroq;

Rat illi d-Direttur tat-Toroq, għalkemm notifikat kif imiss b'kopja tal-att taċ-ċitazzjoni fit-8 ta' Ġunju, 2001¹, baqa' ma ressaqx Nota tal-Eċċezzjonijiet fiż-żmien mogħti mill-igi u lanqas qatt deher jew kien rappreżentat kull meta l-kawża ġiet imsejħa, għalkemm, impjegati tiegħu imsejħin biex jixhdu dehru u kienu assistiti minn avukat;

Semgħet ix-xieħda tal-partijiet;

Rat id-Degriet tagħha tal-21 ta' Marzu, 2002, li bih ordnat li jsir il-bdil fl-att taċ-ċitazzjoni mitlub mill-atturi;

Semgħet it-trattazzjoni tal-avukati tal-partijiet;

Rat l-atti kollha tal-kawża;

¹ Paġ. 19, *tergo* tal-proċess

Rat id-Degrieti tagħha tal-5 ta' Ġunju, 2002, tal-24 ta' Ottubru, 2002, tat-30 ta' Jannar, 2003, tal-15 ta' Mejju, 2003, tal-10 ta' Lulju, 2003, tal-25 ta' Settembru, 2003, u tas-27 ta' Novembru, 2003, li bihom ħalliet il-kawża għas-sentenza;

Ikkunsidrat:

Illi din hija azzjoni għal sejbien ta' ħtija dwar ħabta bejn żewġ karozzi u għal-likwidazzjoni tad-danni għall-ħsarat imġarrba. Il-kumpannija attriċi hija l-kumpannija assikuratriċi tal-Awtorita' attriċi, li hija s-sid ta' waħda mill-karozzi li garrbet ħsara fil-ħabta mal-karozza misjuqa mill-imħarrek. L-atturi qegħdin jixlu lill-imħarrek bil-ħtija waħdanija għall-ħabta li seħħet fl-20 ta' Novembru, 2000;

Illi għal din l-azzjoni, l-imħarrek laqa' billi qiegħed jgħid li hu ma kien jaħti xejn għall-ħabta, li grat bi ħtija biss ta' ħaddiema tad-Dipartiment tat-Toroq li qegħdu *cones* f'nofs it-triq fuq iż-żewġ naħat tagħha b'mod traskurat u perikoluż; talab għalhekk is-sejha fil-kawża tad-Direttur tat-Toroq; u qiegħed jgħid ukoll li l-ammont ta' danni mitlub mill-atturi huwa eżagerat, billi l-karozza assikurata kienet diġa' ħabtet ma' mutur qabel ma ħabtet magħha l-karozza misjuqa mill-imħarrek;

Illi, kif ingħad, għalkemm il-Qorti laqgħet it-talba biex id-Direttur tat-Toroq jissejjaħ fil-kawża u dan gie notifikat, huwa baqa' sallum ma ressaq l-ebda eċċezzjoni;

Illi mill-provi li tressqu fl-atti tal-kawża jirriżultaw dawn il-fatti. Il-ħabta seħħet nhar l-20 ta' Novembru, 2000, għall-ħabta tal-10.00 ta' filgħodu, fi Triq Sant'Andrija, f'Baħar iċ-Ċagħak, ftit 'il fuq minn fejn toħroġ it-triq illi tagħti għall-Madliena. L-imħarrek kien qiegħed isuq il-karozza tal-għamla Honda *Prelude*, reġistrata bin-numru EBA-723, proprjeta' ta' Margaret Saliba. Il-karozza assikurata mal-kumpannija attriċi kienet tal-għamla Peugeot 306SLD, reġistrata bin-numru MBA-002, u dak il-ħin kienet misjuqa

minn Franġisku Farrugia, impjegat mal-Awtorita' attrici. Qabel seħħet din il-ħabta, kien hemm ħabta oħra li fiha kienu involuti *Land Rover*, registrata bin-numru KAD-975, misjuqa minn Jesmond Attard, u mutur registrat bin-numru ZZR-590;

Illi jirriżulta li dak inhar tal-ħabta, fl-inħawi ta' fejn seħħet u bnadi oħrajn ukoll 'il fuq u 'l isfel minn dawk l-inħawi, kienu qegħdin isiru xogħlijiet ta' żebgħa u marki fit-triq minn ħaddiema tad-Dipartiment tat-Toroq. Fejn kienet saret iż-żebgħa, jiġifieri fejn kien hemm iż-żewġ *bus stops*, kienu tqegħdu *cones* tal-plastika biex iż-żebgħa friska ma tintrifisx. Hemm xhieda li ma taqbilx jekk lil hinn minn fejn kienu tqegħdu l-*cones*, kienx tħalla xi sinjal li jagħti avviż li kienu qegħdin isiru xogħlijiet²;

Illi l-imħarrek kien ħareġ fuq it-triq ewlenija mit-triq li tagħti għall-Madliena u kien sejjer lejn St. Andrews. Meta seħħet il-ħabta, il-karozza MBA-002 kienet wieqfa fil-ġenb tax-xellug tat-triq, tħares lejn id-direzzjoni billi kienet involuta f'ħabta qabel. Il-karozza MBA-002 intlaqtet mill-karozza EBA-723 misjuqa mill-imħarrek. Filwaqt li l-ħsara mgarrba mill-karozza tal-Awtorita' attrici kienet fuq in-naħa ta' wara u tal-ġenb lemini tagħha, il-ħsara fuq dik misjuqa mill-imħarrek kienet fuq il-*bonnet* u l-parafangu ta' l-lemin u n-naħa leminija ta' wara. Il-ħsara fiż-żewġ karozzi tfissret bħala waħda estensiva³;

Illi malli seħħet il-ħabta, il-karozza misjuqa mill-imħarrek baqgħet ħierġa mit-triq u spiċċat fuq il-blatt, wara li dawret il-karozza tal-Awtorita' attrici;

Illi l-karozza tal-Awtorita' attrici saritilha spezzjoni minn *surveyor* tal-kumpannija attrici fl-4 ta' Diċembru, 2000⁴, u issewwiet matul Jannar tal-2001. Il-kawża nfetħet f'April tal-2001;

Illi għal dak li jirrigwarda l-ħtija tal-ħabta, irid jingħad minnufih li l-imħarrek ma jitfa' l-ebda ħtija fuq is-sewwieq

² Qabbal ix-xhieda ta' P.S. 586 Brincat u ta' Franġisku Farrugia 9.1.2002, f'paġġ. 31 u 36 tal-proċess ma' dik ta' George Tesi u John Aġius 21.3.2002, f'paġġ. 51 u 54 tal-proċess

³ R.A.R., Dok "A", f'paġ. 7 tal-proċess

⁴ Dok "K1", f'paġ. 43 tal-proċess

tal-vettura tal-Awtorita' attriċi. Dan ukoll għaliex dik il-vettura kienet wieqfa f'genb it-triq x'hin seħħet il-ħabta. L-imħarrek jippona sebgħu fuq il-ħaddiema tad-Dipartiment tat-Toroq bħala l-kawża tal-ħabta. Hu jinsisti li hu kien qiegħed isuq kif iridu r-Regolamenti tas-sewqan, iżda minħabba l-*cones* li kienu tqegħdu fuq it-triq, kellu jagħmel manuvra ta' emergenza u joħroġ għan-nofs tat-triq;

Illi l-eżistenza tal-*cones* u l-fatt li kienu qegħdin isiru xogħlijiet ta' żebgħa u marki fuq wiċċ it-triq huma ċirkostanzi li jikkonfermaw il-partijiet kollha u xiehda barranin għall-ħabta. M'hemmx kontestazzjoni wkoll li, fejn seħħet il-ħabta, t-triq donnha ssir witgħa minn telgħa b'"tumbata" f'it 'l isfel miż-żewġ *bus stops* int u tiela' minn Baħar iċ-Ċagħak. Irriżulta wkoll li ż-żewġ *bus stops* jinsabu kwzi faċċata ta' xulxin, u hemm bogħod ta' f'it aktar minn għaxar (10) metri biss bejn mnejn tibda l-"kaxxa" tal-marka ta' wieħed minn fejn tintemm il-"kaxxa" tal-marka tal-ieħor. Kull "kaxxa" toħroġ madwar tliet (3) metri 'l barra fuq it-triq⁵. Jidher li ż-żewġ "kaxxi" kienu qegħdin jinzebgħu fl-istess waqt. It-triq wiesgħa madwar tnax-il (12) metru, hija asfaltata sewwa u tiflah żewġ karregġati f'kull direzzjoni⁶. Hemm ukoll linja kontinwa doppja tifred iż-żewġ korsiji ta' kull naħa. L-incident seħħ filgħodu f'temp bnazzi;

Illi l-kwestjoni kollha ddur fuq ir-rabta bejn it-tqegħid tal-*cones* fuq ir-rispettivi *bus stops* u l-manuvra mwettqa mill-imħarrek minn x'hin daħal fuq it-triq ewlenija sa ma seħħet l-ewwel ħabta tiegħu mal-vettura KAD-975 misjuqa minn Jesmond Attard. Huwa minnu li kemm Franġisku Farrugia (sewwieq tal-vettura tal-Awtorita' attriċi) u kif ukoll Jesmond Attard jgħidu li, minħabba l-*cones*, kellhom jiġbdu lejn in-nofs tat-triq biex ikomplu għal triqthom. Tajjeb li wieħed iżomm quddiem għajnejh li dawn iż-żewġ sewwieqa kienu ġejjin minn direzzjonijiet kontra xulxin tista' tgħid fl-istess ħin li seħħ l-incident. Iżda huwa wkoll minnu wkoll li, kemm qabel u kif ukoll wara li seħħ l-incident, għadda traffiku ieħor fiż-żewġ direzzjonijiet minn dawk l-inħawi u waqt li l-*cones* kienu għadhom fil-post

⁵ Ara Dok "B", f'pag. 9 tal-proċess

⁶ Ara Dok "ES1", f'pag. 62 tal-proċess

qabel tneħħew, u ma seħħet l-ebda ħabta oħra⁷. Ċirkostanza mhux traskurabbli hija li kemm is-sewwieq Farrugia u kemm is-sewwieq Attard xehdu li, biex jevitaw il-*cones* huma ġibdu għal nofs it-triq imma ma qabżux il-linja doppja tan-nofs⁸;

Illi l-imħarrek jgħid li bl-għamla ta' karozza li kien qiegħed isuq, intebah biss bil-*cones* malli wasal fuq il-*bus stop* tan-naħa tiegħu u li ma kienx possibbli għalih li jarahom qabel. B'dan juri li l-manuvra li huwa għamel malli rahom kienet waħda għall-għarrieda. Qal illi għamel hekk għaliex ippreżuma li kien hemm xi ħaddiema fil-qrib u ma riedx jolqothom⁹. Il-kwestjoni ta' jekk kienx hemm sinjali li jwibbdu preventivament lis-sewwieqa qabel ma jaslu sal-post fejn kienu l-*cones* m'hijiex xi waħda li sejra tkun determinanti għas-sejbien tar-responsabbilta' f'dan il-każ. Dan jingħad għaliex, kemm jekk kienu tqegħdu sinjali u kemm ukoll kieku ma tqiegħed xejn, għall-imħarrek dan il-fatt ma kienx sejjer jibdel xejn minn dak li sab ma' wiċċu. L-impjegati tad-Dipartiment tat-Toroq jgħidu li fil-fatt kienu qegħdu sinjal ("*men at work*") madwar ħamsin metru 'l isfel u 'l fuq minn kull *bus stop*. Ukoll jekk dan huwa minnu, għall-imħarrek dan jidher li kien inutli għaliex tali sinjal kien jiġi iżjed 'l isfel mit-triq sekondarja li minnha ħareġ qabel daħal fuq it-triq ewlenija. Iżda, din ukoll kienet iċ-ċirkostanza li kienet tgħodd għas-sewwieq tal-karozza tal-Awtorita' attriċi, li wkoll kienet ħarget mit-triq sekondarja li minnha ħareġ l-imħarrek ftit wara. Din ukoll kienet is-sitwazzjoni li sab ma' wiċċu ħu l-imħarrek Jean-Pierre¹⁰;

Illi, min-naħa l-oħra, billi l-ewwel ħabta tal-imħarrek seħħet eżatt quddiem il-"kaxxa" tal-*bus stop* li kien qiegħed jaqbeż, is-sewwieq li kien ġej min-naħa l-oħra (Jesmond Attard) kien tabilfors diġa' qabeż il-*bus stop* tan-naħa l-oħra (li jinsab ftit iżjed 'il fuq) u kien qiegħed sewwa fil-karreġgata tiegħu, kif jixhdu l-*brake marks* li ħalla u l-frac tal-ħabta li waqa' fuq it-triq malli seħħet il-ħabta mal-karozza misjuqa mill-imħarrek. Jidher, għalhekk, li meta l-

⁷ Xhieda ta' Jesmond Attard 9.1.2002, f'paġ. 39 tal-proċess

⁸ Xhieda ta' Christopher Sciberras 21.3.2002, f'paġ. 58 tal-proċess

⁹ Xhieda tal-imħarrek 5.6.2002, f'paġ. 65 tal-proċess

¹⁰ Xhieda tiegħu 5.6.2002, f'paġġ. 67-8 tal-proċess

imħarrek ħabat l-ewwel darba, huwa kien qiegħed għal kollox fuq in-naħa ħażina tat-triq. Huwa nnifsu jixhed li, biex jevita l-ħabta mal-karozza li kienet ġejja min-naħa l-oħra, ipprova jerġa' jidħol lura fil-korsija tiegħu;

Illi fil-fehma meqjusa ta' din il-Qorti din hija ċirkostanza li titfa' l-ħtija tal-incident fuq l-imħarrek. Huwa minnu li l-*cones* kienu ta' xkiel, imma dawn kienu ta' xkiel għal kulħadd u mhux għall-imħarrek biss. Min-naħa l-oħra, jekk kemm-il darba huwa minnu dak li jgħid l-imħarrek, jiġifieri li huwa ġibed għal nofs it-triq malli lemaħ il-*cones* u dan kif kien wasal fuqhom sewwa, ma jispjega bl-ebda mod kif ma lemaħx il-vettura l-oħra li kienet ġejja mid-direzzjoni opposta u li kienet diġa' qabżet il-*bus stop* tan-naħa tagħha qabel ma għamel il-manuvra għall-għarrieda li wasslet għall-ewwel ħabta tiegħu;

Illi biex oġġett statiku jitqies li jaħti għal incident fuq it-triq jew li ta s-sehem tiegħu għal incident bħal dak, irid jintwera minn min jallega dak is-sehem jew dik il-ħtija li l-incident kien inevitabbli minħabba l-preżenza ta' dak l-oġġett wieqaf (kemm jekk dak l-oġġett huwa vettura wieqfa u kif ukoll jekk ikun oġġett ieħor). Huwa f'dan il-każ biss li l-Qorti għandha tqis l-effett kontributorju tal-oġġett f'dak l-incident¹¹. Kif ingħad iżjed 'il fuq, din il-Qorti sabet elementi biżżejjed biex juru li t-tqegħid waħdu tal-*cones* ma kienx raġuni li tat sehem attiv għall-ħabta li mhux għaliex kien hemm fattur ewlieni fil-mod tas-sewqan tal-imħarrek. Huwa minnu li, qabel seħħet l-ewwel ħabta tal-imħarrek, il-karozza tal-Awtorita' attriċi kienet involuta f'incident ieħor fl-istess post u sewwasew biex tevita l-*cones* likienu tqegħdu fl-art, iżda l-ħabta kienet kawżata minn mutur li kien qiegħed jipprova jagħmel sorpass u li kien miexi lejn l-istess direzzjoni. Dik kienet qagħda għal kollox differenti minn dik li ġab ruħu fiha l-imħarrek qabel ma seħħet l-ewwel ħabta tiegħu;

Illi, b'żieda ma' dan, joħorġu ċirkostanzi wkoll li jixhdu li malli seħħet l-ewwel ħabta, l-imħarrek tilef għal kollox il-kontroll tal-karozza li kellu f'idejh, tant li spicċa ħabat mal-

¹¹ App. Ċiv. 29.10.1999 fil-kawża fl-ismijiet *Albert Grech vs John Attard* (mhux pubblikata)

karozza tal-Awtorita' attriċi u baqa' ħiereġ minn ġot-triq. Huwa aċċettat fid-duttrina li l-fatt li sewwieq jitlef il-kontroll tal-karozza li jkun qiegħed isuq u jispiċċa n-naħa l-oħra tat-triq jikkostitwixxi prova indizjarja ta' sewqan ħażin, għaliex sewwieq huwa mistenni li f'kull waqt ikollu l-karozza taħt il-kontroll tiegħu¹². Dan jilħaq il-qofol tiegħu meta t-telfien tal-kontroll jirriżulta filli s-sewwieq jispiċċa fin-naħa l-ħażina tat-triq u jaħbat ma' karozza li tkun ġejja mid-direzzjoni opposta. L-imħarrek implicitament jistqarr li ipprova jevita l-ewwel ħabta meta lemaħ il-karozza misjuqa minn Attard ġejja lejha, imma wera li ma seħħlux. Mhux hekk biss, imma malli seħħet l-ewwel ħabta tiegħu u qabeż il-“kaxxa” tal-*bus stop* tan-naħa tiegħu, ma seħħlux jibqa' fil-korsija tiegħu u xorta waħda baqa' dieħel ġol-karozza tal-Awtorita' attriċi li kienet ipparkjata fuq ġenb it-triq;

Illi huwa magħruf li hija regola ġenerali fi kwestjonijiet ta' stħarriġ ta' responsabbiltà f'ħabta, li kull sewwieq irid iħares żewġ regoli ewlenin, jiġifieri (a) li jirregola s-sewqan tiegħu skond iċ-ċirkostanzi kollha tal-inħawi fejn ikun (magħduda magħhom il-konfigurazzjoni tat-triq, il-ħin u l-kundizzjonijiet atmosferiċi), u (b) li jżomm attenzjoni (*proper look-out*) dwar dak li jkun qiegħed iseħħ fil-qrib jew huwa mistenni li jseħħ minnufih¹³. Il-Qorti hija tal-fehma li, f'dan il-każ, l-imħarrek naqas milli jħares kif imiss dawn iż-żewġ dmirijiet kardinali, ċertament f'dak li jirrigwarda l-attenzjoni li messu wera, magħdud il-fatt li huwa jaf sewwa dik it-triq u jaf sewwa, kif stqarr huwa nnifsu, li f'dik il-parti kellu viżwali limitata ta' x'seta' jsib quddiemu;

Illi ma jidhirx għalhekk li huwa l-każ li r-responsabbiltà tal-ħabta mertu ta' dan il-każ mhix waħda determinabbli. Kieku kien hekk, il-Qorti kienet tkun propensa li tapplika l-massima li fejn ir-responsabbiltà ma tistax tiġi meqjusa b'ċertezza bejn iżjed minn parti ħatja waħda, din tinqasam

¹² Ara, per eżempju, App. Krim. Inf. 20.3.2003 fil-kawża fl-ismijiet *Il-Pulizija vs Neville John Psaila*

¹³ Ara, per eżempju, P.A. RCP 26.4.2001 fil-kawża fl-ismijiet *Formosa & Camilleri Ltd. et noe vs Joseph Camenzuli* [Ċit. 427/97] u P.A. PS 21.10.2002 fil-kawża fl-ismijiet *Stefan Bonello vs Carmelo Abela* [Ċit. 1246/92]

bin-nofs¹⁴. Izda, f'dan il-każ u wara li qieset sewwa l-fattispeċi kollha, il-Qorti ma tistax tgħid b'konvinzjoni li ntwera li l-imsejjaħ fil-kawża kien jaħti jew li kien ikkontribwixxa għall-ħabta. Il-Qorti ssib li l-ħtija tal-incident mertu tal-każ hija tal-imħarrek;

Illi għal dak li jirrigwarda l-likwidazzjoni tad-danni mgarrba, il-kumpannija attriċi, bħala assikuratriċi tal-karozza tal-Awtorita' attriċi, ressqet provi ċari biżżejjed dwar l-entita' tal-ħsara mgarrba u kemm ukoll tal-ispejjeż li telgħu biex l-imsemmija karozza ssewwiet jew partijiet tagħha kellhom jinbidlu¹⁵. Intefqu spejjeż ukoll (dokumentati kif imiss¹⁶) ta' kiri ta' karozza oħra sakemm il-karozza tal-Awtorita' attriċi issewwiet (matul ix-xahar ta' wara li seħħet il-ħabta) u ta' spejjeż amministrativi oħrajn¹⁷. Fis-sewwa jingħad li l-imħarrek ma ressaqx kwestjoni dwar l-entita' tal-ħsara mgarrba mill-atturi, izda señaq, bir-raġun, li ladarba l-karozza tal-attribi kienet ħabtet qabel ma baqa' dieħel fiha hu, ma kienx sewwa li jgorr is-salib tal-ispejjeż kollha. Izda mix-xhieda ta' Franġisku Farrugia, fl-ewwel ħabta tal-karozza tal-Awtorita' attriċi mal-mutur li kien qed jaqbiżha, il-ħsara kienet limitata għall-mera tal-ġenb tan-naħa tas-sewwieq. Il-ħsara li saret meta l-imħarrek ħabat mal-karozza tal-attribi kienet fuq bnadi oħrajn tal-karozza tal-Awtorita' attriċi¹⁸. Għalhekk, huwa faċli li wieħed jagħraf liema spejjeż ġew kawżati mill-imħarrek. Mid-dokument "K2" li jsemmi liema kienu l-partijiet tal-karozza tal-Awtorita' attriċi li nbidlu, ma jirriżulta li tissemma l-ebda mera tal-ġenb;

Illi l-karozza kienet assikurata fuq bażi *comprehensive* u għalhekk, l-Awtorita' attriċi kellha tħallas biss l-ewwel ħamsa u għoxrin lira (Lm 25) tal-ispejjeż imgarrbin bil-ħsara fil-ħabta bħala *excess* u l-bqija jithallsu mill-kumpannija attriċi;

Illi l-ammonti mitluba mill-atturi jidhru għalhekk mistħoqqa u l-imħarrek għandu jagħmel tajjeb għal dawk l-ispejjeż.

¹⁴ Ara P.A. PS 22.11.2002 fil-kawża fl-ismijiet *Elmo Insurance Agency Limited vs Carmel Vella Clark*

¹⁵ Dokti. "K2" u "K5", f'paġġ. 44 u 46 tal-proċess

¹⁶ Dokti. "K6" u "K7", f'paġġ. 47-8 tal-proċess

¹⁷ Dokti. "K3" u "K4", f'paġ. 45 tal-proċess

¹⁸ Ara Dok "A", f'paġ. 7 tal-proċess

Kopja Informali ta' Sentenza

Minhabba li s-somma tad-danni ntalbet fl-Att ta' Ċitazzjoni u allura t-talba ma kinitx għal somma ta' danni li trid tigi likwidata, l-imghaxijiet jibdeu jghaddu minn dak inhar li nfetħet il-kawża;

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qegħda tiddeċiedi billi:

Tilqa' l-ewwel talba attriċi u tiddikjara li l-imħarrek waħdu jaħti għall-ħabta tal-karozza misjuqa minnu, registrata EBA-723, mal-karozza wieqfa tal-Awtorita' attriċi, registrata MBA-002, fl-20 ta' Novembru, 2000, fi Triq il-Kosta, Baħar iċ-Ċagħak, għall-ħabta tal-għaxra ta' filgħodu;

Tilqa' t-tieni talba attriċi u tillikwida d-danni mġarrbin mill-atturi fis-somma ta' elfejn tliet mija u disgħa u sebgħin lira Maltija u tletin ċenteżmu (Lm 2379.30), li kwantu għal elfejn tliet mija u erbgħa u ħamsin lira u tletin ċenteżmu (Lm 2354.30) huma d-danni mġarrba mill-kumpannija attriċi assikuratriċi, u kwantu għall-ħamsa u għoxrin lira Maltija (Lm 25) li jibqa' huma d-danni mġarrbin mill-Awtorita' attriċi;

Tilqa' t-tielet talba attriċi u tikkundanna lill-imħarrek iħallas lill-atturi s-somma komplessiva ta' Lm 2379.30, bl-imghaxijiet jibdeu jghaddu mit-18 ta' April, 2001, sal-jum tal-ħlas effettiv;

Tiċhad l-eċċezzjonijiet kollha tal-imħarrek;

Fid-dawl tal-ewwel talba attriċi **teħles lill-imsejjaħ fil-kawża** Direttur tat-Toroq milli jħares il-gudizzju, bla taxxa kontra l-imħarrek; u

Tikkundanna lill-imħarrek iħallas l-ispejjeż tal-kawża.

Kopja Informali ta' Sentenza

Moqrija

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----